

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 433/2024
11.12.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Миљуш и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници по тужби тужиоца АГРОЖИВ АД Житиште – у стечају, чији је пуномоћник Биљана Пријић, адвокат у ..., против туженог ПОБЕДА ДОО Владимировац – у стечају, чији је пуномоћник Милутин Томовић, адвокат у ..., ради утврђења, вредност предмета спора 1.716.349.580,99 динара, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда 12Пж 2435/23 од 07.12.2023. године, у седници већа одржаној 11.12.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија туженог, **УКИДАЈУ СЕ** пресуда Привредног апелационог суда 12Пж 2435/23 од 07.12.2023. године и пресуда Привредног суда у Панчеву 2П 5/2021 од 06.02.2023. године и предмет се враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Привредни апелациони суд је донео пресуду 12Пж 2435/23 дана 07.12.2023. године којом је одбио жалбу туженог као неосновану и потврдио пресуду Привредног суда у Панчеву 2П 5/2021 од 06.02.2023. године, којом је усвојен тужбени захтев тужиоца и утврђено да је основано потраживање тужиоца против туженог у износу од 1.716.349.580,99 динара, од чега је износ од 1.106.147.073,29 динара на име главног дуга и износ од 610.202.507,70 динара на име обрачунате законске затезне камате, те обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.416.782,48 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, благовремену и дозвољену ревизију је изјавио тужени, због битних повреда одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду по одредбама члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011... 10/23 – др. закон) и закључио да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању, над туженим је решењем Привредног суда у Панчеву Ст 38/2011 од 25.05.2011. године отворен стечајни поступак. Тужилац је пријавио потраживање у укупном износу од 2.606.773.618,84 динара, које је закључком о листи утврђених и оспорених потраживања од 30.01.2012. године у целости оспорено. Пре отварања стечаја над туженим, парничне странке су сарађивале по више основа. Међу њима је 22.02.2010. године савњено књиговодствено стање на износ од 1.273.958.883,63 динара у корист тужиоца. Записником од 22.02.2010. године обухваћена су сва потраживања доспела до 31.12.2009. године настала у пословном односу између тужиоца и туженог, па и сва утужена потраживања која су доспела пре 31.12.2009. године.

Првостепени суд је закључио да је потписивањем Записника о савњеном од 22.02.2010. године тужени признао дуг, и тиме прекинуо ток застарелости, односно одрекао се застарелости за оне обавезе које су у том тренутку биле застареле, по рачунима доспелим пре 22.01.2007. године, те је нашао да приговор застарелости није основан. Првостепени суд не прихвата оспоравање овлашћења лица која су потписала записник у име странака, зато што је тужени оспорио овлашћење након шест година трајања поступка, иако су и налази вештака израђени на основу наведеног записника, и без доказа којим би поткрепио оспоравање. Усвојио је тужбени захтев налазећи да је беспредметно утврђивати да ли је основано дуговање или не, када је потписивањем записника тужени признао дуг по свим рачунима. На основу налаза и мишљења вештака првостепени суд је утврдио да је по свим пријављеним основима укупан дуг туженог према тужиоцу по свим основима 2.171.063.940,02 динара, од чега је главни дуг 1.373.313.385,00 динара, а камата 797.750.555,04 динара (страна 11, последњи пасус). Имао је у виду да је пресудом П 336/2017 од 29.01.2019. године, донетом у овом поступку, правноснажно одбијен тужбени захтев за 890.424.037,85 динара, па је крећући се у границама постављеног тужбеног захтева утврдио да је основано потраживање тужиоца за 1.716.349.850,99 динара.

Другостепени суд је сматрао да је одлука првостепеног суда правилна. Како су странке сачиниле Записник о савњеном дана 22.02.2010. године у коме је у потпуности садржано потраживање које је предмет ове парнице, не прихвата наводе туженог о фиктивном издавању рачуна, односно непостојању промета између тужиоца и туженог.

Тужени је оспоравао да је у његово име записник од 22.02.2010. године потписало лице које је за то било овлашћено. Судови сматрају да је на туженом терет доказивања изостанка овлашћења за заступање на страни потписника записника о савњеном, јер само тужени располаже интерним актима, као што је систематизација радних места, из којих се може утврдити да ли и које лице има овлашћење за заступање. Да ли извод отворених ставки, или записник о савњеном, има природу преписке којом се тражи сагласност за књиговодствено стање, или природу признања дуга, зависи од обима овлашћења потписника, а обим овлашћења се утврђује актом о систематизацији радних места, који је интерни акт правног лица. Надаље, како је тужилац пријавио потраживање у стечајном поступку пријавом од 10.08.2011. године, то је неоснован приговор застарелости који је истакао тужени, јер након што је признањем дуга у записнику од 22.02.2010. године прекинут ток застарелости, у смислу члана 387. став 1. Закона о облигационим односима, и рок за застарелост почео тећи износа, до пријаве потраживања у стечајном поступку није протекао рок

застарелости прописаним чланом 374. став 1. Закона о облигационим односима за међусобно потраживање правних лица из уговора о промену робе и услуга.

У ревизији тужени истиче битну повреду одредаба парничног поступка учињену од стране другостепеног суда из члана 374. став 1. у вези члана 231. став 2. ЗПП када прихвата став првостепеног суда да је терет доказивања чињеница о потписивању записника од 22.02.2010. године од неовлашћеног лица са стране туженог - на туженом. Тужени указује да према образложењу првостепене пресуде првостепени суд није извршио у вид у тај записник, није утврдио ко је потписао записник у име туженог, да ли на записнику постоји потпис овлашћеног лица туженог, што је требало да докаже тужилац. Надаље, само лице које је уписано у регистар привредних субјеката Агенције за привредне регистре је овлашћено за заступање правног лица, као и лице кога он за то овласти, што је такође требало да докаже тужилац.

Надаље, указује да је према образложењу пресуде утврђено да је тужилац туженом испоручио робу и испоставио фактуре које су потписане од стране лица које је робу примило, али је утврђена и вредност робе за коју не постоји потпис примаоца, за који је требало одбити тужбени захтев као недоказан. Према пресуди која је постала правноснажна, делимично је одбијен тужбени захтев за 890.424.037,85 динара, који обухвата и износ на име продатих удела у привредним друштвима, док је, са друге стране у побијаној пресуди поново узето у обзир потраживање по овом основу, што је тачно.

Ревизијски суд уочава да је првостепеном пресудом утврђено да по свим пријављеним основима дуг туженог према тужиоцу износи 2.171.063.940,02 динара, од чега на име главнице 1.373.313.385,00 динара (што обухвата износе за сву фактурисану робу – укупно 938.579.140,20 динара, и по основу продаје удела у привредним друштвима), а на име камате 797.750.555,04 динара, док је према утврђеној садржини записника о сравању од 22.12.2010. године салдо на дан 31.12.2009. године износио 1.273.958.883,63 динара. Правноснажно је одбијен тужбени захтев за 890.424.037,85 динара, од чега 348.050.467,54 динара главнице. Побујаном пресудом је утврђено као основано потраживање од 1.106.147.073,29 динара на име главног дуга. Према садржини пресуде П 336/2017 од 29.01.2019. године која се тиче правноснажног одбијајућег дела, суд је одбио тужбени захтев у делу за потраживања по основу семенске робе, робе за магацин и др. за које не постоје валидни докази о испоруци робе, као и део тужбеног захтева за потраживања по основу продаје удела у другим привредним друштвима за део преко износа од 538.452.048,36 динара до тражених 650.366.292,95 динара) што првостепени суд наводи да је имао у виду. Ипак, код усвајања тужбеног захтева пошао је од укупног потраживања које у себи садржи и потраживања за која је тужбени захтев одбијен.

Надаље, ревизијски суд уочава да је одлука о тужбеном захтеву донета на основу записника о сравању од 22.02.2010. године, за кога је вештачењем утврђено да садржи потраживања која су предмет ове парнице доспела до 31.12.2009. године, којим је сравањено књиговодство парничних странака са салдом у корист тужиоца 1.273.958.883,63 динара, уз закључак првостепеног суда да је беспредметно утврђивати да ли је дуговање основано или не. Ревидент понавља навод жалбе да суд није извршио увид у записник од 22.02.2010. године, о чему се другостепени суд није изјаснио.

Према оваквом стању ствари ревизијски суд налази да је другостепени суд учинио битну повреду одредаба парничног поступка када није оценио наводе жалбе према којима првостепени суд није извео доказивање читањем записника од 22.02.2010. године на коме је заснована одлука о усвајању тужбеног захтева, у смислу члана 374. став 1. Закона о парничном поступку. Правноснажна одбијајућа пресуда донета је на темељу недоказаности основа потраживања, код изостанка валидних доказа о испоруци робе, док је усвајајућа пресуда донета уз закључак да је беспредметно у овом поступку утврђивати да ли је дуговање основано или не, с обзиром на потписивање записника са салдом по свим рачунима. Из тога произилази да основ потраживања тужиоца није расправљен за правилну примену материјалног права и закониту одлуку о непресуђеном делу тужбеног захтева.

Из тих разлога је Врховни суд укинуо и другостепену и првостепену пресуду и предмет вратио на поновно суђење, по одредби члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Бранко Станић, с.р**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић